

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/152/2024
Identifikačné číslo spisu: 1118216856
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1118216856.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Nory Halmovej a sudcov JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Prima banka Slovensko, a. s., Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému V. Ď., narodenému XX. X. XXXX, O., Š. XX, o zaplatenie 4.593,42 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-7Csp/44/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. januára 2024 sp. zn. 9CoCsp/16/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaný nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I, v súčasnosti Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvého stupňa“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 31. marca 2022 č. k. 7Csp/44/2018-2016 uložil:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 4.593,42 eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 4.593,42 eur od 20. marca 2019 do zaplatenia a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Vo zvyšku žalobu zamietol.

III. Úver poskytnutý žalovanému na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným dňa XX. júna XXXX, je bezúročný a bez poplatkov.

IV. Vo zvyšku vzájomnú žalobu žalovaného zamietol.

V. Žalobkyňi náhrada trov konania o žalobe nepriznal.

VI. Žalovanému náhradu trov konania o vzájomnej žalobe nepriznal.

1.1. Žalobkyňa ako banka uzavrela so žalovaným ako dlžníkom dňa XX. júna XXXX zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver 5.000 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splátiť spolu s úrokom v sadzbe 8,9 % ročne v 96 mesačných splátkach po 73,36 eura, a to prvej splatnej 13. júla 2017 a poslednej splatnej 13. júna 2025. Výška RPMN bola deklarovaná na 11,01 %. Žalovaný žalobkyňi zaplatil svojimi splátkami na istinu spolu

406,58 €, čo žalovaným rozporované nebolo. Žalobkyňa v dôsledku nesplácania úveru žalovaného 17. septembra 2018 vyzvala na predčasné splatenie úveru, pričom nezaplatený úrok za obdobie od poskytnutia úveru do jednorazového vyhlásenia splatnosti predstavoval 129,46 eura a úrok z omeškania z jednotlivých splátok 1,80 €. Súd najprv posudzoval dôvodnosť vzájomnej žaloby, ktorou sa domáhal žalovaný určenia, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov, pretože išlo o otázku majúcu povahu predbežnej otázky k nároku žalobkyne. Určenia, či je úver bezúročný a bez poplatkov je žalovaný oprávnený domáhať sa v zmysle § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení zákona č. 279/2017 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. decembra 2017 (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“). Súd dospel k záveru, že úver poskytnutý žalovanému je bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z., o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“) pretože je v zmluve uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) v neprospech spotrebiteľa. Je názoru, že do jej výpočtu mali byť zahrnuté aj náklady na doplnkovú službu - poistenie, ktoré žalovaný využil. Súd vychádzal z toho, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere je priamo predtlačená informácia, že zmluva sa uzatvára so súborom poistenia: „Súbor A“ (v sume 1,80 eura/mesačne), ktorá nepredpokladá nevyužitie poistenia. Možnosť nepoistiť schopnosť splácať úver zo zmluvy nevyplýva, teda žalovaný nemal možnosť si vybrať úver nepoistiť. S plátbou za poistenie žalobkyňa automaticky počítala, čo vyplýva aj z prehľadu (napr. na č. 1. 32 spisu). Uvedené korešponduje s obsahom sadzovníka poplatkov (č. 1. 28 spisu), z ktorých vyplýva výška poistného mesačne pre daný typ úveru (2,45 % zo splátky 73,36 eura, čiže 1,80 eura). Ak by niektoré z uvedených poistení nebolo podmienkou získania úveru alebo jeho získania za ponúkaných podmienok, nie je zrejmé, prečo by vôbec žalobkyňa uvedené poistenie zahŕňala do svojho sadzovníka, ak by nebolo podmienkou pre získanie daného úveru za daných podmienok. Ak by mal žalovaný, resp. spotrebiteľ slobodnú možnosť zvoliť si poistenie (ak by mal o to záujem), mohol by tak urobiť v ktorejkoľvek poisťovni a v takom prípade by ani nebol dôvod, aby explicitne údaje o poistnom boli súčasťou sadzovníka žalobkyne, ani by nebol dôvod pre to, aby v zmluve o spotrebiteľskom úvere sa priamo počítalo s využitím súboru poistenia A, čiže bez možnosti „bez poistenia“, ani by žalobkyňa nevykonávala realizáciu splácania poistného spolu so splátkou úveru tak, že kalkulovala pri splácaní aj s poistným. Hoci žalobkyňa tvrdila opak (č. 1. 109 spisu), súd dospel k záveru, že poistné ako náklad na doplnkovú službu bol nákladom, ktorý s poukazom na § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. bolo v danom prípade takou doplnkovou službou, ktorú žalovaný navyše musel uzavrieť, aby získal daný úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok.

1.2. V predloženej zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) žalobkyne vo výške 11,01 %. Tento údaj súd považoval za nesprávny a to v neprospech spotrebiteľa. RPMN má byť žalobkyňou ako bankou uvedená presne a určito, nakoľko táto predstavuje celkové náklady spojené s úverom, a teda do jej výpočtu bolo potrebné zahrnúť podľa § 19 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. nielen zmluvný úrok, ale aj dojednané poistenie. Pre spotrebiteľa ide o najdôležitejší údaj, keďže mu umožňuje najjednoduchšie porovnanie ceny jednotlivých spotrebiteľských úverov. Aj Súdny dvor zdôraznil, že informovanie spotrebiteľa v jednotnom formáte, vypočítanom pomocou matematického vzorca má zásadný význam, pretože umožňuje spotrebiteľovi posúdiť rozsah jeho záväzku a porovnať ho s inými úvermi (rozsudok zo 4. marca 2004, Cofinoga Mérignac SA, C-264/02, EU:C:2004:127, bod 26). Vzhľadom k tomu, že náklady na poistenie žalobkyňa do výpočtu RPMN nezahrnula, RPMN tak, ako je uvedená v uzavretej zmluve, nie je možné rešpektovať. Ak by žalobkyňa náklady na poistné v danom prípade do výpočtu RPMN zahrnula, čo ale neurobila, bola by výška RPMN daného úveru vyššia než je hodnota deklarovaná v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Je teda zrejmé, že RPMN bola v danej zmluve vypočítaná nižšie a teda nesprávne v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa. To s poukazom na § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. viedlo súd k záveru, že úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Vzájomná žaloba žalovaného bola preto dôvodná.

1.3. Žalobkyňa ako veriteľ poskytla žalovanému ako dlžníkovi na základe zmluvy úver 5.000 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť v 96 splátkach po 73,36 eura. Vzhľadom na to, že predmetný úver je bezúročný a bez poplatkov, pričom došlo k jeho zosplateniu, je dôvodný nárok žalobkyne proti

žalovanému len v časti o zaplatenie istiny 4.593,42 €, čo je rozdiel medzi poskytnutým úverom 5.000 € a platbami žalovaného, ktoré boli započítané na istinu 406,58 €, a to podľa § 497 Obchodného zákonníka. Aj v prípade, že úver je bezúročný a bez poplatkov je dlžník povinný veriteľovi plniť, zmluvný vzťah je v takomto prípade založený relevantným právnym titulom, na základe ktorého sú zmluvné strany povinné si navzájom plniť (aj keď zo strany spotrebiteľa v obmedzenom rozsahu, nekorešpondujúcom s ustanoveniami zmluvy o úrokoch, poplatkoch) (nález Ústavného súdu SR z 12. mája 2020, sp. zn. III. ÚS 43/2020). Žalovaný nie je povinný zaplatiť žalobkyni dohodnutý zmluvný úrok, ani náklady na poistenie, keďže dojednaný úver je bezúročný a bez poplatkov. V tejto časti preto súd žalobu zamietol.

1.4. Súd zamietol vzájomnú žalobu vo zvyšku, čiže v časti, v ktorej sa domáhal určenia neplatnosti rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej medzi stranami, nakoľko uzatvorenie takejto zmluvy nebolo preukázané (v bod 3.1 zmluvy o spotrebiteľskom úvere na č. 1. 7 sa zreteľne uvádza, že žalovaný nemá záujem o uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy). Rovnako nedôvodná je výhrada, že postúpenie pohľadávky je nedôvodné vzhľadom na to, že k žiadnemu postúpeniu pohľadávky v danom prípade nedošlo. Súčasne zamietol súd žalobu vo zvyšku o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, resp. jej časti v namietaných zmluvných dojednaniach týkajúcich sa neprijateľných podmienok, pretože súd nezistil žiadne skutočnosti odôvodňujúce záver, že táto zmluva je neplatná. Zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje zákonom vyžadované náležitosti (odhliadnuc od toho, že údaj o RPMN bol uvedený v zlej výške, čo má vyššie spomenuté následky, že úver je bez poplatkov a bezúročný). Z dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa nekonala v rozpore s odbornou starostlivosťou. Z listín na č. 1. 35-60 spisu vyplýva, že žalobkyňa zisťovala v príslušných registroch okolnosti týkajúce sa bonity osoby žalovaného a žalobkyňa zachovala odbornú starostlivosť pri poskytovaní úveru.

1.5. V zmluve o spotrebiteľskom úvere neidentifikoval súd žiadne neprijateľné podmienky, čiže také zmluvné podmienky, ktoré by vyvolávali v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa. Samotná predtlač zmluvy nezakladá prítomnosť neprijateľných zmluvných podmienok. Súd nemôže v tomto smere akceptovať tvrdenia žalovaného len vo všeobecnej rovine. Výhlásenie o oboznámení s podmienkami zmluvy, či jej podpisom tiež nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a to ani podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, pretože takéto dojednanie nepresúva dôkazné bremeno na žalovaného, toto dôkazné bremeno zostáva rovnaké akoby bolo aj bez takejto zmluvnej doložky. Rovnako nie je neprijateľnou podmienkou podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka dojednanie, podľa ktorého sa na daný právny vzťah aplikuje Obchodný zákonník, pretože v zmysle § 52 ods. 2 posledná veta Občianskeho zákonníka, aj pri použití Obchodného zákonníka sa prednostne použije úprava Občianskeho zákonníka a takto to súd aj aplikoval v tých otázkach, ktoré nie sú riešené Obchodným zákonníkom. Súd na otázky, ktoré sú riešené len Obchodným zákonníkom aplikoval Obchodný zákonník v spojení s osobitnou úpravou zákona č. 129/2010 Z. z. Tiež sa súd stotožnil s názorom, že žalovaný nárok nie je premlčaný. Predmetný úver bol poskytnutý žalovanému dňa 10. júna 2017, pričom k mimoriadnej splatnosti došlo 17. septembra 2018 a žaloba bola na súd podaná 19. októbra 2018. Je zrejmé, že v žiadnom prípade nedošlo k uplynutiu trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Námietať žalovaného preto nebola dôvodná.

1.6. Okrem istiny nároku súd žalobe vyhovel i v časti o zaplatenie úroku z omeškania, pretože žalovaný sa omeškal so zaplatením svojej povinnosti vrátiť žalobkyni istinu. Preto je žalovaný povinný okrem úroku žalobkyni zaplatiť i uplatnený úrok z omeškania a to podľa § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka v spojení § 3 nariadenia č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Nebolo preukázané, že by žalobkyňa niektorú z výziev, pripojených k žalobe, žalovanému aj preukázateľne doručila. Podľa súdnej praxe splatnosť záväzku nastáva nasledujúci deň po dni, keď bol dlžník vyzvaný veriteľom k plneniu. Zákon neobmedzuje veriteľa v tom, kedy má dlžníka o splnenie dlhu požiadať. Forma výzvy k splneniu dlhu nie je predpísaná, postačí preto aj ústny prejav. Za kvalifikovanú výzvu sa považuje aj žaloba, v ktorom prípade splatnosť nastáva prvý deň po doručení žaloby dlžníkovi (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. januára 2013, sp. zn. 6MCdo/22/2011). Žalovaný záväzok bol preto splatný až dňom nasledujúcim po dni, kedy bola žalovanému doručená žaloba (k tomu došlo 19. marca 2019; č. 1. 76 spisu). Preto je žalovaný povinný zaplatiť žalobkyni okrem istiny úrok z omeškania

v sadzbe 5 % ročne až od 20. marca 2019 do zaplatenia. Vo zvyšku požadovaného príslušenstva súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2 zákona číslo 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Žalobkyňa a rovnako tak aj žalovaný boli v konaní o žalobe a o vzájomnej žalobe úspešní v podstate v celom rozsahu, preto by im v súlade so zásadou úspechu každému patrila náhrada v rozsahu 100 %; keďže z obsahu spisu vyplýva, že ako žalobkyni tak aj žalovanému žiadne trovy nevznikli, rozhodol súd prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania tak, že ani žalobkyni ani žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania (R 72/2018, uznesenie NS SR zo dňa 28. 2. 2018 sp. zn. 7Cdo/14/2018).

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 25. januára 2024 sp. zn. 9CoCsp/16/2023 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach potvrdil a rozhodol o trovách konania. Poukázal, že súd prvej inštancie správne vychádzal z toho, že ide o zmluvu o úvere, ktorá je primárne upravená v Obchodnom zákonníku; napokon z úvodného textu Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX - Pôžička vyplýva, že predmetná zmluva bola uzavretá podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ďalej podľa Občianskeho zákonníka ako aj zákona č. 129/2010 Z. z., a to spôsobom zmluvy na diaľku, elektronicky prostredníctvom Internet bankingu (t. j. aj v zmysle zák. č. 266/2005 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku). Tiež prvostupňový súd správne posúdil uzavretú zmluvu ako spotrebiteľskú. Zároveň správne aplikoval pri svojom rozhodovaní aj ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. Uzavretú zmluvu súd prvej inštancie zároveň podriadil aj pod právny režim zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom ku dňu uzavretia spornej zmluvy (dňa 10. 6. 2017), nakoľko spotrebiteľským úverom sa na účely tohto zákona považuje (o. i.) aj dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme úveru. Keďže išlo o zmluvu uzavretú medzi stranami sporu ako zmluvu na diaľku, táto v listinnej podobe neobsahuje písomné podpisy fyzických osôb - t. j. podpis osoby konajúcej za žalobkyňu ani podpis žalovaného - pričom žalovaný z tejto skutočnosti vyvodzoval neplatnosť danej zmluvy, vzhľadom na podľa neho chýbajúci súhlasný prejav vôle. Absencia podpisu žalovaného ako fyzickej osoby na písomnej zmluve v listinnej podobe však neznamená, že žalovaný túto nepodpísal (a neuzavrel) - v danom prípade sa tak stalo prostriedkami elektronickej komunikácie, keď žalovaný svoju identitu ako aj súhlas s uzatvorením zmluvy prejavil tak, že zadal identifikačné prihlasovacie údaje, patriace výlučne jemu (prihlasovacie meno, heslo). Zmluvu uzatvoril žalovaný včítane súvisiacich dokumentov, a síce Poistnou zmluvou, Všeobecnými obchodnými podmienkami, Obchodnými podmienkami, keď zaškrtnol vo formulári zmluvy príslušné políčko, v zmysle ktorého uvedené dokumenty prevzal a oboznámil sa s nimi (opäť prostriedkami elektronickej komunikácie). Predmetná zmluva bola opatrená podpisom žalovaného prejavovým v súlade s prostriedkami elektronickeho bankovníctva, ako prejavom súhlasnej vôle žalovaného so znením zmluvy, čím došlo k jej uzatvoreniu. To, že žalovaný zmluvu nepodpísal fyzicky - keďže bola uzatvorená ako zmluva na diaľku - teda nemalo v danom prípade za následok jej neplatnosť; samotný podpis žalovaného na zmluve neabsentoval, ale bol vyjadrený prostriedkami elektronickeho bankovníctva. Neopodstatnená a aj nelogická je potom aj námietka žalovaného o tom, že údajne o poskytnutie úveru nežiadal (a preto nie je povinný úver ako neobjednané plnenie vrátiť); predmetná úverová zmluva dokazuje, že bola uzatvorená ako súhlasný prejav vôle oboch zmluvných strán veriteľa (žalobkyne) a dlžníka (žalovaného, v postavení spotrebiteľa). Napokon nie je sporné, že na základe zmluvy došlo zo strany žalobkyne aj k plneniu v prospech žalovaného.

2.1. Súd prvej inštancie správne skúmal, či je opodstatnená vzájomná žaloba žalovaného čo do určenia, že je zmluva o spotrebiteľskom úvere bezúročná a bez poplatkov, v zmysle § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z.; dospel pritom k záveru, že zmluva je bezúročná a bez poplatkov, pretože obsahuje nesprávne uvedenú ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN) v neprospech žalovaného, ako spotrebiteľa. Nesprávnosť v zmluve uvedenej výšky RPMN súd prvej inštancie videl v tom, že do výpočtu hodnoty RPMN (11,01 %) neboli zahrnuté náklady na poistenie schopnosti splácať úver. Žalobkyňa argumentovala v konaní tým, že uzavretie zmluvy o spotrebiteľskom úvere nebolo podmienené aj uzavretím poistenia schopnosti splácať úver, t. j. že žalovaný sa mohol rozhodnúť pre uzavretie danej zmluvy aj bez poistenia; išlo teda o prípad, kedy sa náklady na poistenie nezahŕňajú do výšky RPMN. S touto argumentáciou žalobkyne sa ani odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie nemohol stotožniť.

2.2. Odvolací súd poukázal, že ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) predstavuje celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom (príp. pôžičkou). RPMN je číslo vyjadrené v percentách, ktoré spotrebiteľovi umožňuje jednoduché porovnanie spotrebiteľských úverov a pôžičiek v predzmluvnej fáze. Do výpočtu RPMN sa zahrňa nielen výška úrokovej sadzby, ale aj poplatky, ktoré sú spojené s úverom alebo pôžičkou. Pre spotrebiteľa je potom najvýhodnejším úverom alebo pôžičkou tá, ktorá má najnižšiu hodnotu RPMN (pri rovnakej sume úveru a dobe, na ktorú je poskytnutý). Ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) je definovaná v zákone č. 129/2010 Z. z.

2.3. Aj podľa odvolacieho súdu predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere (č. 1. 6, 7 spisu) mala povahu štandardnej zmluvy, teda išlo o predtlačný formulár, vypracovaný žalobkyňou. Zo znenia a formulácie zmluvného dojednania týkajúceho sa poistenia schopnosti žalovaného splácať úver nemožno vyvodíť, že by poskytnutie úveru, resp. jeho poskytnutie za daných podmienok, nebolo podmienené súhlasom spotrebiteľa s poistením schopnosti splácať úver. Poistenie úveru bolo pojaté do textu zmluvy (článok 1, bod 1.2.) pod názvom „Súbor poistenia“ : Súbor A, pod ktorým bol text „Poplatok za poistenie schopnosti splácať úver“ : 1,80 €/mesačne, pod tým bol text „Počet úhrad poplatku za poistenie schopnosti splácať úver“ : 96, a napokon pod tým text „Periodicita a termín splatnosti poplatku za poistenie schopnosti splácať úver“ : Mesačne, v 13. deň kalendárneho mesiaca.

2.4. Odvolací súd je názoru, že z obsahu samotnej formulárovej zmluvy pre priemerného spotrebiteľa nijako nevyplýva, že by mal na výber aj možnosť nevybrať si žiadny súbor poistenia, t. j., že môže uzatvoriť zmluvu o úvere aj bez poistenia schopnosti splácať úver. Zároveň zo zmluvy nie je zrejmé, aký dopad na zmluvné podmienky by malo, ak by sa spotrebiteľ rozhodol uzatvoriť zmluvu o úvere bez poistenia. Je pravdou, že možnosť uzatvoriť zmluvu o úvere aj bez poistenia je uvedená vo Všeobecných obchodných podmienkach banky (ods. 10.1), v Obchodných podmienkach pre úvery (ods. 8), ďalej osobitne v dokumente „Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere (čl. 3, č. 1. 118, 119 spisu). Žalobkyňa ako veriteľ informáciu, ktorá má významný vplyv na výslednú cenu úveru, a teda aj na rozhodovanie spotrebiteľa o tom, či úverovú zmluvu uzatvorí alebo nie, v podstate ukryl iba do pripojených obchodných podmienok a súvisiacich dokumentov, t. j. takúto možnosť do zmluvy samotnej nepojal. Táto možnosť je uvedená len v texte s úverovou zmluvou súvisiacich dokumentov, ktorý je pre spotrebiteľa veľmi obsiahly, ťažko prehľadný a zložito formulovaný. V samotnej zmluve o úvere nie je spotrebiteľovi poskytnutá jednoducho a zrozumiteľne informácia aj takej možnosti, že klient o poistenie schopnosti splácať úver nežiada. Potom rozhodnutie spotrebiteľa žiadať o poistenie schopnosti splácať úver nemožno považovať za slobodné a dobrovoľné, pretože predformulovaný text samotnej zmluvy v prípade poistenia pre priemerného spotrebiteľa budí dojem, že poistenie je povinnou súčasťou uzatvárajúcej zmluvy. Poplatky za poistenie tak aj podľa odvolacieho súdu mali byť zahrnuté do celkových nákladov spotrebiteľa, spojených so spotrebiteľským úverom, a tým aj do výpočtu RPMN. Pôvodný veriteľ ich tam ale nezaradil, pri výpočte RPMN na ne neprihliadal, keď v zmluve uviedol RPMN banky vo výške 11,01 %, počítanú bez poistného, keď inak by bola vyššia v neprospech spotrebiteľa. Neuvedenie RPMN (§ 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z. z.) v presnej výške má za následok uplatnenie zákonnej sankcie podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľskom úvere (v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy), t. j. predmetný úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

2.5. V odvolaní žalovaný zopakoval svoj argument, že žalobkyňa pri uzatváraní úverovej zmluvy nepostupovala s odbornou starostlivosťou, t. j. že neskúmala jeho bonitu ako dlžníka, teda jeho schopnosť splácať úver. Uvedená obrana žalovaného nezodpovedá skutočnosti, nakoľko žalobkyňa si schopnosť žalovaného splácať úver pred uzatvorením zmluvy preverovala, čo žalobkyňa zdokladovala písomným listinným dokladom pripojeným k žalobe pod názvom Credit report - analytic (str. 35 a nasl. spisu). Tento listinný dôkaz bol doručený žalovanému dňa 19. 3. 2019 spolu so žalobou a platobným rozkazom (doručenka na č. 1. 76 spisu).

2.6. Odvolací súd uviedol, že žalobkyňa vytýkala súdu prvej inštancie, že pokiaľ mal pochybnosti o tom, či bolo alebo nebolo poistenie podmienkou na poskytnutie úveru, ako aj pochybnosti o tom, či a kedy žalobkyňa doručila žalovanému výzvu na zaplatenie dlžnej sumy, mal ju vyzvať na doplnenie návrhu predložením potrebných dôkazov, v zmysle § 129 CSP. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenal, že

súd prvej inštancie vo veci vytýčil opakovane termín ústneho pojednávania, na ktorý sa obe strany opakovane ospravedlnili z neúčasti. Súd prvej inštancie tak vec prejednal v ich neprítomnosti na pojednávaní dňa 31. 3. 2022, na ktorom tiež podal informáciu ako sa mu vec javí, ktoré dôkazy vykoná a nevykoná, čo je medzi stranami sporné, s tým, že vzhľadom na neprítomnosť strán im nemôže byť poskytnutý priestor na prípadné návrhy na doplnenie dokazovania, či záverečné prednesy. Súd prvej inštancie nebol podľa názoru odvolacieho súdu povinný vyzývať žalobkyňu na doplnenie jej žalobného návrhu, tento bol podporený listinnými dôkazmi, z ktorých súd vyvodil svoje právne závery. Podľa odvolacieho súdu bolo vecou žalobkyne, aby k svojmu tvrdeniu, že sa žalovaný dostal do omeškania už od 18. 9. 2018 (od ktorého dátumu si nárokovala priznanie úrokov z omeškania) produkovala aj potrebný dôkaz - doručenkú; keďže takýto dôkaz žalobkyňa súdu nepredložila, súd prvej inštancie správne v tejto časti jej žaloby nemohol vyhovieť, a teda priznal úroky z omeškania až počnúc 20. 3. 2019, t. j. nasledujúci deň po doručení žaloby žalovanému. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd, tak že ani jednej zo sporových strán nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, keďže ani žalobkyňa ani žalovaný neboli v odvolacom konaní v nárokoch uplatňovaných vo svojich odvolaniach úspešní (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnila poukazom na ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté odvolacie rozhodnutie zrušil v rozsahu potvrdenia čiastočného zamietnutia žaloby a potvrdenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a tiež zrušil rozsudok prvoinštančného súdu v rozsahu výroku II. o čiastočnom zamietnutí žaloby a výroku III. o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a vec sa vrátil na ďalšie konanie a žalobkyni priznal náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho konania.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP namietala arbitrárne hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože dojednanie doplnkovej služby - poistenie je v každom obchodnom prípade každého klienta individuálne dojednané a vždy dobrovoľné. Je pravdou, že krajský súd uviedol, že možnosť uzatvoriť zmluvu o úvere aj bez poistenia je uvedená vo Všeobecných obchodných podmienkach banky, v Obchodných podmienkach pre úvery, ďalej osobitne v dokumente „Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere, avšak podľa jej názoru mala žalobkyňa takúto možnosť pojať do zmluvy samotnej a nie ju „ukryť“ do pripojených obchodných podmienok a súvisiacich dokumentov, ktoré sú podľa názoru súdu obsiahle, ťažko prehľadné a zložito formulované. Odvolací súd ďalej nezohľadnil skutočnosť, že v rámci vopred pripravených formulárových zmlúv (ktorých používanie má nepochybne svoj zákonný základ aj hospodárske opodstatnenie) spotrebiteľ môže vždy účelovo a špekulatívne tvrdiť, že banka nepreukázala, že mal možnosť takéto dojednanie odmietnuť.

3.2. Žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie taktiež nikdy netvrdil, že by mu nebola doručená výzva na predčasné splatenie úveru zo dňa 17.9.2018, ktorú žalobkyňa predložila ako prílohu žaloby. Žalobkyňa má za to, že tvrdenia súdov nižších inštancií o nepreukázaní doručenia danej výzvy žalovanému a o tom, že záväzok žalovaného voči žalobkyni sa stal splatným až odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému (t. j. Odo dňa 20.3.2019), sú tak neopodstatnené a nemali byť dôvodom na čiastočné zamietnutie uplatneného úroku z omeškania z istiny. Doručenkú k výzve na predčasné splatenie úveru ako dôkaz o doručovaní síce žalobkyňa predložila až v odvolacom konaní, no z dôvodu, že nepovažovala za potrebné ju dokladať v konaní pred súdom prvej inštancie, keďže žalovaný nikdy netvrdil skutočností, ktorými by rozporoval doručovanie výzvy. Pokiaľ by súdy rešpektovali procesné pravidlá hodnotenia dôkazov a prihliadli na rozhodujúce skutočností, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, ako aj na skutočností, ktoré neboli medzi stranami sporu sporné, nemohli by dospieť k takému záveru ohľadom (ne)dobrovoľnosti dojednania poistenia, či doručovania zosplatňujúcej výzvy, ktorý je evidentne v rozpore s vykonanými dôkazmi. Odvolací súd (v zhode so súdom prvej inštancie) rezignoval na svoju esenciálnu povinnosť zohľadňovať špecifické okolnosti každého prípadu tak, aby bolo dosiahnuté spravodlivé riešenie veci.

3.3. Žalobkyňa ďalej namietala nerešpektovanie princípu právnej istoty a nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia. Uviedla, že v odvolaní poukázala na viaceré rozhodnutia krajských súdov v iných jej

konaniach, ktoré práve vo vzťahu k totožnému úverovému produktu s poistením, ktorý si zvolil aj žalovaný, zhodne konštatovali, že došlo k dobrovoľnému dojednaniu doplnkovej služby - poistenia schopnosti splácať úver, teda, že uzavretie úverovej zmluvy nebolo podmienené poistením schopnosti splácať úver (napr. KS Nitra sp. zn. 8Co/123/2018 z 4.10.2018., KS Trenčín sp. zn. 17Co/72/2020 z 25.2.2021., KS Banská Bystrica sp. zn. 17CoCp/55/2020 z 27.1.2021). Žalobkyňa v odvolaní odkázala ešte aj na ďalšie rozhodnutia krajských súdov ktoré podporujú jej názor, že v prípade, ak mal súd prvej inštancie akékoľvek pochybnosti ohľadom dobrovoľnosti poistenia úveru, či doručovania výzvy na predčasné splatenie úveru, napriek tomu, že v konaní neboli tieto okolnosti sporné, mohol žalobkyňu vyzvať na doplnenie prípadných vyjadrení a dôkazov. Keďže súd prvej inštancie na doplnenie nevyzval, aj takýmto postupom odňal žalobkyni možnosť konať pred súdom a odvolací súd tak svojím rozhodnutím výrazne narušil legitímne očakávania žalobkyne.

3.4. Žalobkyňa tiež poukázala, že odvolací súd v odseku 41. svojho odôvodnenia len stroho konštatoval, že možnosť nepoistiť si úver je uvedená len v texte s úverovou zmluvou súvisiacich dokumentoch, ktorý je pre spotrebiteľa veľmi obsiahly, ťažko prehľadný a zložito formulovaný, pričom z odôvodnenia nie je zrejmý žiadny bližší relevantný dôvod, prečo z takýchto dôkazných prostriedkov (VOP, OP, formulár) nemohol čerpať informácie nevyhnutné pre zistenie skutkového stavu veci. Odvolací súd sa vôbec ani nevysporiadal s inými rozhodnutiami krajských súdov v obdobných veciach, na ktoré žalobkyňa poukazovala v odvolaní.

4. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka uviedla, že odvolací súd nesprávne vyriešil právnu otázku, ktorá ešte nebola vyriešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, a od ktorej záviselo jeho rozhodnutie a to: „je potrebné podľa § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. zahrnúť do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom aj poistné, ktorého uzavretie nie je podmienkou na získanie spotrebiteľského úveru ani jeho získanie za ponúkaných podmienok, len preto, že táto nepodmienenosť nie je výslovne obsiahnutá priamo v texte úverovej zmluvy, hoci jednoznačne vyplýva zo súvisiacej dokumentácie, ktorá je súčasťou úverovej zmluvy?“ Žalobkyňa poukázala na ust. § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase, že celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom sú všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj poistné a náklady spojené so zmluvou o zabezpečení záväzku spotrebiteľa podľa tohto zákona, ktorých uzavretím bolo podmienené získanie spotrebiteľského úveru alebo jeho získanie za ponúkaných podmienok. Poukázala, že prvoinštančný súd aj odvolací súd mali za to, že poistenie schopnosti splácať spotrebiteľský úver malo byť podľa predmetného zákonného ustanovenia zahrnuté do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom a tým pádom aj do výpočtu RPMN, keďže z predloženej formulárovej zmluvy nevyplýva, že by mal spotrebiteľ na výber aj možnosť nevybrať si žiadny súbor poistenia, čo budí dojem, že poistenie je povinnou súčasťou uzatváraanej zmluvy. Odvolací súd poukázal na to, že hoci žalobkyňa informáciu o možnosti uzatvorenia zmluvy o úvere aj bez poistenia uviedla do textu VOP, OP a iných so zmluvou súvisiacich dokumentoch, takúto informáciu do zmluvy samotnej nepojala a preto mala pri výpočte RPMN prihliadať aj na poplatok za poistenie úveru. Neuvedenie RPMN v presnej výške má za následok uplatnenie zákonnej sankcie podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, t. j. predmetný úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Žalobkyňa sa s uvedeným názorom súdov nižších inštancií nesúhlasí. Má za to, že výška RPMN uvedená v zmluve 11,01 % je v zmluve uvedená v správnej výške a nemožno sa stotožniť s tvrdením, že do jej výpočtu mali byť zahrnuté aj náklady na doplnkovú službu - poistenie. Uvedené je v súlade s § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. účinného v čase uzavretia zmluvy, podľa ktorého poistenie sa zarátava do celkových nákladov iba vtedy, ak spotrebiteľ musel poistnú zmluvu uzavrieť.

4.1. Žalobkyňa je názoru, že z konania nevyvstali žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné zakladať domnienku, že poistenie bolo podmienkou uzatvorenia úverovej zmluvy, či zvýhodnenia jej podmienok. Žalovaný v úverovej zmluve v bode 2.5. jednoznačne vyhlásil, že prevzal a oboznámil sa s jej súčasťami: formulár so štandardnými európskymi informáciami o spotrebiteľskom úvere, OP, VOP.

Žalovaný bol teda transparentne informovaný o tom, že na získanie úveru nemusí uzavrieť poistenie. Neobstojí ani námietka ohľadom nesprávnosti výpočtu RPMN, kvôli nezohľadneniu nákladov súvisiacich s poistením; hodnota RPMN bola vypočítaná správne a v súlade so zákonom. Žalobkyňa zdôraznila, že zmluva o úvere zároveň nestanovuje, že bez prístúpenia k poisteniu by žalovaný spotrebiteľský úver nezískal, resp. by ho nezískal za ponúkaných podmienok, preto aj z tohto dôvodu považuje závery súdov za nesprávne.

5. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

7. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolateľ namieta existenciu vady zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov [porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03]. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. V súvislosti s námietkou dovolateľky o arbitrárnom hodnotení vykonaných dôkazov súdmi nižšieho stupňa dovolací súd uvádza, že dovolaním nie je zásadne možné úspešne napadnúť hodnotenie dôkazov. Dovolací súd je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd

možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd uvádza, že tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

11.1. V posudzovanom spore žalobkyňa namietala arbitrárne hodnotenie dôkazov súdmi nižšieho stupňa ohľadom dobrovoľnosti dojednania doplnkovej služby - poistenia na zabezpečenie úveru. Mala za to, že súdom dostatočne preukázala, že poistenie k úveru bolo dojednané na dobrovoľnej báze. V tejto súvislosti poukázala na svoje všeobecné obchodné podmienky, obchodné podmienky, formulár pre štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere (ďalej ako „formulár“), žiadosť o poskytnutie spotrebného úveru, úverové zmluvy uzavreté s inými spotrebiteľmi a vyjadrenie NBS. Argumentovala tým, že žalovaný sa pred uzavretím zmluvy z formuláru dozvedel o tom, že úver nie je podmienený poistením. Nakoľko si žalovaný sám vybral Súbor A (t. j. úver s poistením), banka následne vyhotovila zmluvnú dokumentáciu, ktorá už reflektovala rozhodnutie žalovaného, že si vyberá túto doplnkovú službu. Preto v žiadosti o úver, ako aj v úverovej zmluve nie je právo voľby. Je potrebné prisvedčiť odvolaciemu súdu, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno o tom, že doplnková služba k úveru bola dobrovoľná. Oboznámenie klienta o tom, že úver nie je podmienený žiadnou doplnkovou službou, nestačí. Je potrebné, aby mal spotrebiteľ právo sa slobodne rozhodnúť, či si objednáva doplnkovú službu k úveru alebo nie. Z dokumentov, ktoré tvoria základnú zmluvnú dokumentáciu úverového vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným: žiadosť o úver a úverová zmluva, nevyplýva, že žalovaný mal právo voľby. Naopak, vyplýva z nich, že úver je podmienený poistením Súbor A. Vzhľadom na vyššie uvedené, nie je možné dobrovoľnosť poistenia žalovaným vyabstrahovať ani z ostatných dokumentov predložených žalobkyňou do konania. Je tak potrebné prijať záver o tom, že poistenie nebolo dobrovoľné a malo byť započítané do RPMN. Dovolací súd tak konštatuje, že z rozhodnutia odvolacieho súdu (rovnako aj súdu prvej inštancie) je zrejmy jeho myšlienkový postup pri hodnotení dôkazov, výsledkom ktorého bol určujúci skutkový záver o nedobrovoľnosti poistenia. Podľa názoru dovolacieho súdu spôsob, akým odvolací súd dospel k tomuto rozhodujúcemu skutkovému zisteniu, zodpovedá ustanoveniu § 191 CSP v spojení s ustanovením § 185 CSP. Úvahy, ktorými sa v rámci hodnotenia dôkazov riadil, sú v súlade so zásadami formálnej logiky, pričom výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť nimi zistené.

12. Ani námietka nerešpektovania princípu právnej istoty, nie je spôsobilá založiť dôvodnosť dovolania. Dovolateľka namietala, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa požiadavku predvídateľnosti s poukazom na rozsudky Krajského súdu v Nitre zo dňa 4.10.2018 sp. zn. 8Co/123/18, Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 25.2.2021 sp. zn. 17Co/72/2020, Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 27.1.2021 sp. zn. 17CoCsp/55/2020 ktoré mal odvolací súd zohľadniť ako „vlastnú rozhodovaciu prax“.

12.1. Dovolací súd poukazuje, že princíp predvídateľnosti súdneho rozhodnutia je považovaný za komponent princípov právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty. Právna istota, okrem iného, znamená možnosť subjektov práva predvídať rozhodnutia štátneho orgánu (teda i súdu, resp. najmä súdu), v konkrétnej veci a práve ustanovenie § 382 CSP má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Žalobkyňa namietala rozdielnu rozhodovaciu prax všeobecných súdov v skutkovo totožných veciach. Dovolací súd na margo tejto námietky uvádza, že nie je možné konštatovať, že ide o totožnú vec. Z pohľadu posúdenia tzv. „protichodnosti“ rozhodovacej praxe sú významné vždy konkrétne okolnosti vzniku záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy vyplývajúce z obsahu listín a skutkových tvrdení sporových strán. A tie sú v každom prípade vysoko individuálne. Ako uviedol súd prvej inštancie, súdu neboli známe podmienky poskytnutia úveru žalobkyňou iným dlžníkom, napr. aká bola ich bonita oproti žalovanému. Dovolací súd dopĺňa, že z iných rozhodnutí všeobecných súdov nie je možné zistiť, za akých okolností došlo k dojednaniu doplnkovej služby, a preto nemožno hovoriť o totožnej skutkovej veci. Je potrebné tak konštatovať, že rozhodnutia odvolacieho súdu v inej veci sú pre toto konanie bez právneho významu.

13. Vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutia dovolací súd uvádza, že podľa stabilizovanej

judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08). Dovolací súd došiel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP je vo všeobecnosti možné považovať to, že odvolací súd rozhodnutie neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, avšak v tomto prípade tomu tak nie je. Súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie na tom skutkovom a právnom závere, že poistenie bolo podmienkou uzavretia úverovej zmluvy, resp. jej uzavretia za uvedených podmienok. Nakoľko bolo poistenie povinné, mala byť táto premenná súčasťou výpočtu RPMN, čo sa však nestalo. Poistné plnenie nebolo započítané do celkových nákladov úveru, a to malo za následok nesprávnosť RPMN. Z uvedeného dôvodu je potrebné úver považovať za bezúročný a bezpoplatkový v zmysle § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Súd prvého stupňa v bode 19. - 20. rozsudku vysvetlil, prečo sa nestotožnil s obranou žalobkyne, že poistenie úveru bolo dobrovoľné. Trval na tom, že možnosť uzavrieť zmluvu bez poistenia musí vyplývať z úverovej zmluvy, alebo minimálne zo žiadosti o úver. Tento záver považuje dovolací súd za správny. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, ktoré dôkazy vykonal, ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil, a to s uvedením príslušných zákonných ustanovení. Ani z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Odvolací súd v bodoch 41. napadnutého rozsudku zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu záveru súdu prvej inštancie o tom, že v konaní sa nepreukázalo, že poistenie bolo dobrovoľné, pričom dôkazné bremeno ohľadom tejto právnej skutočnosti zaťažovalo žalobkyňu. Jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený či arbitrárny. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) obsahuje jasné vysvetlenie dôvodov, na základe ktorých založil svoje rozhodnutie. Odvolací súd sa dostatočne a logicky vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a s jednotlivými odvolacími námietkami žalobkyne.

13. Dovolací súd poukazuje, že nezistil, že by súdy v konaní tendenčne zvyhodňovali spotrebiteľa na úkor žalobkyne. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že Súdny dvor Európskej únie v spotrebiteľských vzťahoch definoval tri dôležité sféry záujmu Európskej únie, v ktorých musia súdy naplniť cieľ príslušných spotrebiteľských smerníc. To znamená, že vnútroštátny súd je povinný skúmať ex offio náležitosti spotrebiteľskej zmluvy, bonitu dlžníka a neprijateľné podmienky v zmluvách. V týchto prípadoch je vnútroštátny súd zároveň povinný poskytnúť spotrebiteľovi ex offio ochranu, a to aj v prípade, keď je spotrebiteľ právne zastúpený. V danom spore súdy postupovali správne, keď podrobili úverovú zmluvu z úradnej moci súdnemu prieskumu z pohľadu spotrebiteľského práva. Poskytnutie zvýšenej ochrany žalovaného ako spotrebiteľa neznamená automaticky, že súd porušil zásadu „rovnosti zbraní“. Dokázať, že poistenie k úveru bolo dojednané na dobrovoľnej báze však zaťažovalo žalobkyňu (§ 53 ods. 1-3 OZ). Dovolací súd z obsahu spisu nezistil taký postup súdu, ktorý by vykazoval znaky nevyváženosti, a to aj s prihliadnutím na spotrebiteľský charakter konania.

14. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namietala, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

15. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobkyňa položila dovolaciemu súdu jednu otázku: „je potrebné podľa § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. zahrnúť do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom aj poistné, ktorého uzavretie nie je podmienkou na získanie spotrebiteľského úveru ani jeho získanie za ponúkaných podmienok, len preto, že táto nepodmienenosť nie je výslovne obsiahnutá priamo v texte úverovej zmluvy, hoci jednoznačne vyplýva zo súvisiacej dokumentácie, ktorá je súčasťou úverovej zmluvy?“

16. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

18. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

19. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP (právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená).

20. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky a v situácii, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci predmetnej právnej otázky), keďže nastolená právna otázka nepochybne mala svoj význam pre nosné právne závery nižších súdov.

21. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

22. Podľa § 52 ods. 1 Obč. zák., spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

23. Podľa § 52 ods. 2 Obč. zák., ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

24. Podľa § 2 písm. g) zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách (v znení ku dňu uzavretia zmluvy), na účely tohto zákona sa rozumie celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj poistné a náklady spojené so zmluvou o zabezpečení záväzku spotrebiteľa podľa tohto zákona, ktorých uzavretím bolo podmienené získanie spotrebiteľského úveru alebo jeho získanie za ponúkaných podmienok.

25. Podľa § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z. z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: k) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

26. Podľa § 11 ods. 1 písm. d) zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách (v znení ku dňu uzavretia zmluvy), poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

27. Podľa § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z., spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

28. Podľa čl. 10 ods. 2 písm. g) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES (ďalej len „Smernica“), zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza ... ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané v čase uzavretia zmluvy o úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto miery.

29. Nosné závery odvolacieho súdu, súvisiace predovšetkým s dovolacou otázkou, spočívali v názore, že zmluva je bezúročná a bez poplatkov, pretože obsahuje nesprávne uvedenú ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN) v neprospech žalovaného, ako spotrebiteľa. Nesprávnosť v zmluve uvedenej výšky RPMN súd videl v tom, že do výpočtu hodnoty RPMN (11,01 %) neboli zahrnuté náklady na poistenie schopnosti splácať úver. Dovolateľka argumentovala v konaní tým, že uzavretie zmluvy o spotrebiteľskom úvere nebolo podmienené aj uzavretím poistenia schopnosti splácať úver, t. j. že žalovaný sa mohol rozhodnúť pre uzavretie danej zmluvy aj bez poistenia; išlo teda o prípad, kedy sa náklady na poistenie nezahŕňajú do výšky RPMN. S touto argumentáciou žalobkyne sa ani odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie nestotožnil. Podrobné odôvodnenie je v bodoch 39. - 41. rozsudku odvolacieho súdu.

30. Odvolacím súdom zvolenú interpretáciu predovšetkým ustanovenia § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. považuje najvyšší súd za správnu a právne konformnú.

31. Súd prvej inštancie správne ako aj odvolací súd zdôraznili naviazanosť poplatku za poistenie na čerpanie úveru. Podpisom úverovej zmluvy mala byť automaticky uzavretá aj poistná zmluva. Žalobkyňa nepreukázala vzhľadom na formulárový charakter zmluvy o spotrebiteľskom úvere, že uzavretie dohody o poistení, konkrétnom poplatku za poistenie, bolo nezávislé a samostatné. Nedošlo k preukázaniu skutočnosti, že spotrebiteľ nemusel uzavrieť poistnú zmluvu, aby získal úver za ponúknutých podmienok. Z úverovej zmluvy vyplýva, že klauzula o poistení bola obsiahnutá priamo vo formulárovej

zmluve, ktorú predložila žalobkyňa ako veriteľ žalovanému ako spotrebiteľovi. Ten potom nemal možnosť vybrať si, či o poistenie žiada alebo ho odmieta, pričom spotrebiteľovi sa v danom prípade vybral aj druh poistenia. Spotrebiteľovi má byť daná a navonok preukázaná možnosť slobodne urobiť prejav vôle či chce uzavrieť okrem úverovej zmluvy aj poistnú zmluvu alebo nie. Poukaz na aj iné zmluvy uzavreté žalobkyňou bol v tomto smere bez právneho významu. Dohoda o poistení úveru má potom charakter doplnkového vedľajšieho zmluvného dojednania, uzavretého aby spotrebiteľ získal úver za ponúkaných podmienok. Argument zmluvnej slobody spotrebiteľa tu nemôže obstáť, pretože takáto sloboda je len iluzórna, keďže zmluvu vo formulárovej podobe pripravovala žalobkyňa ako zmluvný partner spotrebiteľa a s ohľadom na nepomer vo vyjednávacej sile zmluvného partnera a spotrebiteľa je zjavné, že spotrebiteľ sa len s ťažkosťou môže domôcť zmeny vopred pripravených zmluvných dojednaní. V jednotlivých odboroch podnikania postupujú zmluvní partneri spotrebiteľov obdobne a preto spotrebiteľ, ktorý by sa rozhodol nepristúpiť na vopred pripravené zmluvné podmienky, by odsúdil sám seba k životu mimo bežnú spoločnosť, bez využívania jednotlivých služieb. Po spotrebiteľovi nič také požadovať nemožno. Od jeho zmluvného partnera však naopak je možné požadovať, aby sa vo svojej činnosti choval voči spotrebiteľovi poctivo. Dôvera spotrebiteľa v poctivé konanie dodávateľa predpokladá, aby v prípade jej narušenia súd nahradil zdanlivú (formálnu) zmluvnú rovnováhu faktickou. Tým je modifikované i právo zmluvnej strany rozhodnúť, aké zmluvné dojednania budú včlenené do zmluvy. Medzi základné informácie, ktoré je veriteľ povinný poskytnúť spotrebiteľovi už pri ponuke spotrebiteľského úveru patrí nielen úrok z úveru, ale aj všetky poplatky, resp. akékoľvek náklady účtované veriteľom spotrebiteľovi v súvislosti s poskytnutím úveru. Ročná percentuálna miera nákladov vyjadruje porovnateľné číslo, ktoré má slúžiť spotrebiteľovi pre komparáciu ponúk rôznych finančných inštitúcií, a tým umožniť mu vybrať si najvýhodnejší úver podľa svojich potrieb. Výpočítava sa z výšky poskytnutého spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa, ktoré sú so spotrebiteľským úverom spojené. Z dôvodu, že žalobkyňa nezahrnula náklady na doplnkovú službu súvisiacu so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to poistné do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom (ktorú skutočnosť žalobkyňa v odvolaní výslovne potvrdila), výška RPMN v predmetnej zmluve obsahovala nesprávnu hodnotu, keďže ročnou percentuálnou mierou nákladov sa rozumejú celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom. Nebolo teda sporné, že náklady na poistné neboli zahrnuté do celkových nákladov, v dôsledku čoho údaj o RPMN bol nesprávny v neprospech spotrebiteľa, ako aj údaj o celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť (zahŕňajúcej celkové náklady spotrebiteľa). Nebol potom daný dôvod zaoberať sa konkrétnou výškou RPMN v tomto prípade a bolo potrebné považovať predmetný úver za bezúročný a bez poplatkov. Spotrebiteľ tu nemal možnosť výberu, či predmetný úver poistí alebo nie. Dojednané poistné bolo súčasťou formulárovej spotrebiteľskej zmluvy, ktorej obsah ovplyvniť nemohol a pri pochybnostiach o obsahu spotrebiteľskej zmluvy platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Ak poistné bolo povinné, žalobkyňou zahrnuté (periodicita, splatnosť spolu s platbou anuitnej splátky) do splácania pravidelnej mesačnej splátky, podliehalo výpočtom vyššie uvedených obligatórnych náležitostí zmluvy, s absenciou ktorých sa spája sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Zákon o spotrebiteľských úveroch stanovil osobitné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy tak, aby za účelom odstránenia faktickej zmluvnej nerovnováhy bol spotrebiteľ účinným spôsobom informovaný o podmienkach spotrebiteľského úveru a vedel lepšie ako pri nespotebiteľskej úverovej zmluve posúdiť všetky právne dôsledky vyplývajúce pre neho z uzatvorenej úverovej zmluvy. Niektoré ustanovené náležitosti a to práve tie, ktoré sú uvedené v § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. (v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy) zákonodarca v prospech ochrany spotrebiteľa preferoval až do takej miery, že ich neuvedenie v písomnej forme sankcionoval bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru ako sankcie pre dodávateľa, ktorý nerešpektuje zákon a tým spotrebiteľa vystavuje nerovnému postaveniu. Vzhľadom na dôsledok absencie obsahovej obligatórnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. ročná percentuálna miera nákladov a celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, ktorým je zákonná sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru (§ 11 ods. 1 písm. b), d/ zákona č. 129/2010 Z. z.), na ktorú súd prihliada ex offio (z úradnej povinnosti). Žalobkyňa odôvodňovala uzavretie poistnej zmluvy podpisom žalovaného na úverovej zmluve, ktorým potvrdil, že prevzal a oboznámil sa pred podpisom úverovej zmluvy s poistnou zmluvou a všeobecnými obchodnými podmienkami pre poistenie schopnosti splácať spotrebiteľský úver s tým, že poistenie sa dojednáva prístupím klienta k rámcovej poistnej zmluve pre poistenie schopnosti splácať úver, vyplývajúce z čl.

8 obchodných podmienok. Samotné prehlásenie spotrebiteľa zakomponované v texte zmluvy (podpisom ktorej mal spotrebiteľ súčasne potvrdzovať prevzatie a oboznámenie sa so zmluvnými dokumentami), nepredstavuje dôkaz o tom, že si veriteľ splnil svoju povinnosť. Bez ohľadu na takúto klauzulu je veriteľ povinný dôveryhodne preukázať, že spotrebiteľa s označenými dokumentmi oboznámil. Podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-449/13 CA Consumer Finance SA v. Bakkaus obozretný veriteľ si musí byť vedomý nevyhnutnosti zbierania a uchovania dôkazov o splnení svojich informačných povinností a povinnosti poskytnúť vysvetlenia. Vzhľadom k tomu, že žalovaný nepotvrdil, že bol s tak rozsiahlym dokumentom akým je rámcová zmluva o poistení pred podpisom zmluvy oboznámený, ako aj so všeobecnými obchodnými podmienkami a zo strany žalobkyne mu bola predložená vopred naformulovaná zmluva o úvere s prístupím žalovaného k poisteniu, nebolo uzavretie poistnej zmluvy žalovaným preukázané. Spotrebiteľ, ktorý má platiť platby poistenia musí dostať všetky informácie o poistení, ktoré má zo zákona dostať osoba v pozícii poistenej osoby. Úverová zmluva žalovaného ako spotrebiteľa neinformovala o podmienkach poistenia aspoň v rozsahu minimálnych náležitostí v zmysle § 788 OZ, ktoré musí obsahovať poistná zmluva (najmä o poistných udalostiach, v dôsledku ktorých mu vzniká nárok na poistné plnenie a o povinnostiach poisteného, iných ako platenie nákladov za poistenie). Ide o podstatné informácie, ktoré spotrebiteľ potrebuje pre svoje rozhodnutie o uzavretí poistnej zmluvy a aj pre výkon svojich zmluvných práv a záväzkov. Podpisom úverovej zmluvy malo dôjsť súčasne k uzavretiu poistenia k úveru. U priemerného spotrebiteľa veriteľ sa tým dosiahne viazanosť zmluvou, o ktorej uzavretie nemusí mať spotrebiteľ vôbec záujem, pričom dojednanie naplňa záujem veriteľa na uzavretí poistnej zmluvy v prospech jeho zmluvného partnera, poisťovne, ktorú veriteľ vybral. Je to ďalší zmluvný vzťah a poisteniu by preto mala predchádzať náležitá informačná a poučovací povinnosť veriteľa. Veriteľ je povinný preukázať, že obchodné podmienky sú spotrebiteľovi známe, tak aby sa mohol pred uzavretím zmluvy skutočne s nimi oboznámiť, vrátane všetkých svojich práv a povinností. Nepostačuje preto vyhlásenie spotrebiteľa, že obchodné podmienky prevzal a oboznámil sa s nimi. Každý odkaz na jednotlivé dokumenty musí byť pritom jasný, zrozumiteľný a transparentný, včleňujúci podmienky do zmluvy. Dovolací súd uzatvára, že z obsahu samotnej formulárovej zmluvy pre priemerného spotrebiteľa nijako nevyplýva, že by mal na výber aj možnosť nevybrať si žiadny súbor poistenia, t. j., že môže uzatvoriť zmluvu o úvere aj bez poistenia schopnosti splácať úver. Zároveň zo zmluvy nie je zrejmé, aký dopad na zmluvné podmienky by malo, ak by sa spotrebiteľ rozhodol uzatvoriť zmluvu o úvere bez poistenia. Je pravdou, že možnosť uzatvoriť zmluvu o úvere aj bez poistenia je uvedená vo Všeobecných obchodných podmienkach banky (ods. 10.1), v Obchodných podmienkach pre úvery (ods. 8), ďalej osobitne v dokumente „Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere (čl. 3, č. 1. 118, 119 spisu). Žalobkyňa ako veriteľ informáciu, ktorá má významný vplyv na výslednú cenu úveru, a teda aj na rozhodovanie spotrebiteľa o tom, či úverovú zmluvu uzatvorí alebo nie, v podstate ukryl iba do pripojených obchodných podmienok a súvisiacich dokumentov, t. j. takúto možnosť do zmluvy samotnej nepojal. Táto možnosť je uvedená len v texte s úverovou zmluvou súvisiacich dokumentov, ktorý je pre spotrebiteľa veľmi obsiahly, ťažko prehľadný a zložito formulovaný. V samotnej zmluve o úvere nie je spotrebiteľovi poskytnutá jednoducho a zrozumiteľne informácia aj o takej možnosti, že klient o poistenie schopnosti splácať úver nežiada. Potom rozhodnutie spotrebiteľa žiadať o poistenie schopnosti splácať úver nemožno považovať za slobodné a dobrovoľné, pretože predformulovaný text samotnej zmluvy v prípade poistenia pre priemerného spotrebiteľa budí dojem, že poistenie je povinnou súčasťou uzatváranej zmluvy.

32. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jej nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

33. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný, avšak dovolací súd mu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že mu v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ani mu nevyplývajú z obsahu spisu (R 72/2018).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.